

درسعادته باب عالی جوارنده
دائرة مخصوصه

مجل اداره :

مستطابق

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول اوليوز
درج ايديه يني آثار اعاده اوليوز

دبير، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات و سياسيات و باطال كرك سياسى و كرك اجتماعى و مرفى احوال و شئونه اسلاميه و نه بحث ايدى و هفته ده بر نشر ارنور.

آبونه بدلى

صاحب و مؤسلى :

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

درسعادته نسخه سى ۵۰ پاره در

سنه لى التى آيلنى

عمالك عثمانيه ايچون	۸۰	۴۰	غروش
روسيه	۶۰۰	۳۰۰	روبله
ساثرممالك اجنبيه	۱۷	۹	فرائق

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

قبرله دن مقوا بورو ايله كوندريلىر سه سنوى
۲۰ غروش فضله آلير

عدد : ۷۶

۷ صفر الحير ۳۲۸ پنجشنبه ۴ كانون ثانى ۳۲۵

اوجنچى جلد

تاريخ اسلاميت

نام مستعاريله درفتور « دوزى » نك تركچيه مترجم رساله نه
فارشى رويه

ناشر متجاسرك « افاده مترجم » عنوانى تحتنده كى ابلهفريپانه
سوزلرى مقالات سالفه مزده تشریح اولنه رق ماهيت حقيقه سنده كى
غشاوه تزوير رفع واغراض بدخواهانه سى قابل سترو تاويل اولمادى
ميدان علانيتيه وضع اولندى ، آرتق بوندن بويله دوزى نك عقائد
اسلاميه حقه كى اسناداتك فقره فقره رد وابطالنه شروع ايدى يوروز .
سابقاً افاده قلندينى اوزره اسنادات مذكوره ده ذره قدر شائبه
حقيقت اولمادى كى هيچ برادعائك ده دليل و برهانه بكنزه برشيله
تأييد اولندينى يوقدر . بلكه اوتنه دنبرو دين ميين علمينده نشر يافته
بولنان ميسيو نزلرك اقوال مجرده ، تحكمات جدالكارانه سى حجج
قطعيه منزله سنده تلقى اولندقدن باشقه اك بويوك استنادكاه نقطه سى
« مسلمانلرك غننه تاريخيه سى بويله دييور سه ده بنم بوكا اعتماد يوقدر »
كى غناد و مكابره ابرازندن عبارت اولدينى ميدانده در . توكنمكدن
معراك واسع سرمايه سى ده « افترا ايدى كى ، افترا ايدى كى ! افترا لرك
تواليسيله ذهنلرده ايزلر قالير » مقال ملعننت اشتماله رعايه افك
واقترادن عبارتدر . ايسته دوزى جنابلرى بوسرممايه كاسدى بول بول
صرف ايدى نك اسالاس نبوت و رسالت اولان وحى ربانى ، قرآن
كريم صمدانى علمينه اولچوسى ، اندازد سىز كفرلر ، بهتانلر صاحش
صاوور مشدر .

آنچق مبنای اسلاميتى جال طفوليتنده بر علم حال صغير قرائتيله
مؤخرأ برقاج تاريخ بارچه لرى مطالعه سینه منحصر قابوده اساس

ديندن ، سيراك حضرت نبويدن بى خبر اولان شخص بى اذعان ، بالالتزام
بيطرفلى اعلان اولنان براجنى دوقور لسانندن بوطاقم تزويراتى
ايشتمسيله محض حقيقت قياس ايدى كى ، مايه سى ده براز بوزوق اولى
ويرنجه ذاتاً ضعيف اولان ايمانى دوچار تزلزل اوله جنى امر طبعيدر .
بناءً على ذلك تزويرات واقعه نك جرح و ابطاليله فساد ملحوظك
اوكنى آلفه بذل مساعى ارباب اقتداره فريضه ذمت اولمشدر .
از مزبورده طوغريدن طوغرى به صفات الوهيه ، حقائى
نبوت و رسالته عائد مناقشات بولمادىنى جهتله بزده بو مباحث عاليه به
دائر تدقيقات ايله اشتغال ايميه كى ، رساله حمديه ترجمه سى اوقويانلرى
شمديك بوندن مستغنى عد ايدى يوروز . آنچق صدد اصلى به شروعدن
اقدام رسالت احمديه به متعلق شكوك و شبهاتى دافع بر مقدمه تمهيدينه
لزوم كورمكده يز . ومن الله الهداية والرشاد .

مقدمه

نبوت — انسانلرى خير و صلاحه ارشاد ايله تأمين سعادتلى ايچون
جانب التهدى اصطفا بيورولان ذات شريفك صفت عليه سيدر . بو
اصطفای ربانىك علامت باهره سى بواضا ايله ارشاد انامه قيام ايدن
ذاتك مدار اصلاح عمومى اوله جق معلومات و كمالات خارقه ايله تفرد
ايمسى ، زمانى خلقنك واصل اوله بيلديكى ترقيات معنويه ده جمله سینه
حائز رجحان اولوب هيچ كيمسه دن استمداده مفقر اولماسيدر .
اصطفای مذكورك فائده سى — مجازات و مكافات اخرويه بى تيقنله ،
احراز خشيت و اصلاح نيت واسطه سيله افراد بشريه نك تربيه
اخلاقيه لرى سرعتله ايلروله مكدر . زيرا اونلرك ظاهراً و باطناً مستقيم
وصالح و حقوق واجبه به مراعى اولملرى نبوتك دلالت ايتديكى
يوم آخره ايمان ايتلمينه متوقفدر .

یکدیگرینه ارتباط تام ایله مرتبط بولملری ایله برابر بوراده ایمان بالله قیدی ترک، یالکز یوم آخره ایمان ذکر اولنیور. چونکه معرفت ذات وصفات الوهیت تحصیل ایده بیلمک ایچون انسانک عقل سلیمه مالکیتی کافیدر، دلالت انبیایه احتیاج یوقدر. اما دار آخرتک قطعیت نبوتی اخبار انبیا سایه سنده بیلمکده در.

بناء علیه تأسیس نبوتدن مقصد اصلی یوم آخری تصدیقه سوق وارشاد ایله ناسک احوال خصوصیه وعمومیه لرینی اصلاح ایتمکدن عبارتدر. زیرا اولر یوزلر، بلکه بیکل جهسنه جهد و غیرت ایتش اولسه لر اصلاحات مطایبه یی کندیا بکرندن الله ایده مزلر.

انبیای عظامک الکزیده و مجتبیای، بیک اوچیوز بوقدر سنده نبوی عالم اسلامیتک ازل و جان متبوع و مقتدای بولنان پیغمبر ذیشانمیز محمد مصطفی «صلی الله علیه وسلم» اقدیمیز حضرتلرینک نبوت و رسالتلری صفحات اکوانک هر ذره سنده پارلامقده اولان انار فیض بخشای عنایات سبحانیه شهادتیه خورشید جهانتاب کی باهر و بیدار اولسنه منبى اثبات و ایضاح کلفتندن تماماً آزاده بولمقده در.

اسلامیتک علویتنی ناطق بولنان بوشهادت قاطعه کونیه توالی اعصار و ادوار ایله تجدد و تعالی ایتدکجه رسالت محمدیه نک قدسیتی رونق پاش صدور ارباب بصائر اولمقده دوام ایدیور.

بناء علی ذلک بوکون چاه مظلم جهل و نادانینک الک درین زاویه قمریه سنده بوللمش، منابع و مجاری زلال اسلامیه و قوفدن بی کانه قلمش اولاندردن باشقه هیچ بر فرد بو خصوصده گرفتار تردد اوله ماز. محاسن اسلامیه دن بو مرتبه غافل و ذاهل اولان کسان بی اذعان ایسه الوهیت مقدسه ده بیه دوچار حیرت اولیورلر.

ایشته اساطین حکما و اساتذة علمانک الوهیت و نبوت اثباتی و ادیسنده اجاله اقلام، اداره کلامه مجبوریات حس ایتملری محضا بو نوع انسانلرک احوالی ملاحظه دن منبعثدر. بزده بو معذرتیه مستنداً شو اوراقده حیات محمدیه، سیر سامیه نبویه دن باعث استفاده اخوان، بادئ تزیید اطمینان اوله حق صورتله بحث ایدیورلر. ذکر ایده جکمز شیلر علی الاکثر منکرلری تبکیت و الزامه مدار اولان احواله منحصردر.

اولانی ذیشان اقدیمزک خلعت نبوتی اکسا بیورملری هنکامنده کذران اولان احوال اقوام و امم و لواجمالاً اولسون کوزا و کنه آلتقی اقتضا ایدرکه اعمار عالم، اصلاح شئونات نبی آدم خصوصاً تنده یی مآثر مشکوره مسعدتپورانه سی، بعثت مبارکه لرینک فوائد لا تحصاسی انظار اولی الاعتبارده تماماً آشکار اولسون.

برچوق عصرلردن بری بین الناس حکم سورمکده بولنان تشعب آرا و تعدد اهوا تأثیرات دهشت افزاسیله مشاغبات دینییه، منازعات مذهبییه چوغالمش، نور حقیقتک انطاماسیله آفاق عالمی ظلمت قاپلامش ایدی، عللده نوع نوع بدعتلر و درلودرلو فرقه لر پیدا اوله رقیبالخاصه اباحیین و دهریین مذهبلی رواج بولمقده ایدی. تسویلات شیطانیه ایله

هر امر باطل عین حق طانیلر، هیاکل و اوتان، صور و صلبان [۲] معبود دیسه طانیلردی. صنع بشرله وجود بولان تمایله الوهیت فرض اولنور، لاهوتک ناسوته حلولی محض حقیقت توهم ایدیلردی. عوام بشر رؤسای روحانیده ربوبیت صفتیه نائییت، سعادت و شقاوت اخرویه لری بابنده کیفمایشا حاکمیت وجودی اعتقادنده بولونه رقی شان رؤسای فوق البشر اعلا ایله مقاملرینه قارشی مبهوت اولوب قالمشلر، اولنورده بو اعتقاد سخیفدن استفاده ایله اتباع مذهبلیرینی درکه سفالیه ایندیرمشلر، منافع شخصیه لرینه موافق احکام حل و حرمت وضع ایدرکه طغیان و تحریک درجه قصواسنه وارمشلردی. اتباع، جهالت عامیانه ایچنده بو غولهرقی سلاسل ذات و اسارتله بند ایدلمش، رؤسا مطامع نفسانیه لرینی استیفا، حظوظات بهیمیه لرینه توسلده هر قیددن آزاده قالمش ایدی.

بنابرین اصلی یوقدن بر طاقم مشکلات مذهبییه احداث ایدرکه مشاجرات دائمه تولید، نفوس و اموال خلق اوزرینه وسائط کونا کون ایله تسلطلرینی تزیید ایدرلردی. ممالک و بلدانک هر طرفنده کائن اهالی بو احوال پراحوالدن خالی دکلردی.

بلاد عربده کی وحشت و جهالت ایسه بوتون جهاتی احاطه ایتش، اوراسی هر یردن زیاده هر فالغه جلوه کاه اولمش ایدی، بین القبائل غصب و غارات، سفک دما کی اعظم جنایات، سوء اعتقاد، ردائت اخلاقدن متولد هر درلو سیئات اورته لنی قاپلامش، هیچ بر محله راحت و آسایش قالمش ایدی. الحاصل بوتون دنیا کی باشند اصلاحه محتاج بر حاله کیش ایدی. بو افادتمیز تخیلات شعریه، تصویرات وهمیه دکل، بلکه بلاشذوذ بوتون ارباب و قوفک اتفاقه مقارن، توارخ عمومیه نک شهادتیه ثابت، غیر قابل انکار حقائق قطعیه جمله سندندر. ایشته دنیا و مافیها کاملاً حالات وحشیانه و مستبدانه به انهماکله گرفتار شورش و خذلان، حیرت و ضلالتی آتیره حق ظلمات هائله ایچنده سرگردان اولان اقوام و اهالی اللرنده قلمش، هر درلو شرور و آفات جلوه کاه اوله رقی شیرازه انتظامدن چیقمش بولندی بی اوان خجرت اقترانده اکسیر رحمت خدا، جناب سلطان انبیا «علیه اکمل التحایا» اقدیمیز مهد آرای عالم شهود اولدیلر.

بحکمة اه یتیم اوله رقی نشأت ادوب تهذیب و تربیه لرینه اعتنا ایدرکه پدرم مالک اولمادقلری کی کندیلرینی ایقاظ و اشاد ایله جک معلم و ناصحه ده اصلا مقارن اولما مشلردر. ایچلرنده اوقور، یازار کیمسه یک نادر اولان قوم و قبیله سی افرادی کی کندیسیده امی ایدی، فقط «کفایک بالعلم فی الامی معجزة»

«فی الجاهلیة والتأدیب فی الیم»

نظم عالیسی مفاد نجه خارقه نوغندن اوله رقی مبدء طفولیتلرندن اعتباراً غایت ادیب و خلوق اولدقلری کی وحی و الهام خدا سایه سنده حقائق علومه ده آشنا قلم مشلردی. بناء علیه بعض اصفیای امتی کی کندی حقلرنده «امیالک» اوصاف مادحده دن معدود اولمش و بو وصفله انبیای سالفیندن کسب امتیاز ایتمشدر.

نبوت مقصدینه ذریعه قلنمق فکریله اختیار ایدلمهش ایدیه او حالده کتم و اخفاسی دکل ، بالمکس افتخاراً اعلان و اظهار ایدلمی اقتضا ایدردی . چونکه بونک بر مزیت اولدینی قابل انکار دکلدر . یوق ، اکر ادعای نبوت و رسالت مقصدیه اوامی فرض اولیورسه بویه بر تدبیر و حیا کارلنگ الی الابد حال کتانه قامسی نصل تجویز اولنور؟ تدبیر و حیل اختراعه آشنای ، بالوجه مجرب و دانا اولان اک بویوک سیاسیون فلاسفه نیک ترتیب ایتش اولدقلری حیل و دسایس بیه مرور زمانه میدان چقمش ، عالمده هیچ بر سر نهان مکتوم قالمامشدر . بو حالده کنیدیسه خاص بر منزل و مأوای اولیوب بر مدت عموجهسی ابو طالب نزدنده ، مؤخرأ خدیجه الکبری خانه سنده ساکن اولهرق هیچ بر وقت کوزدن نهان اولمیان نبی ذیشان افندمک خارجله تعلق آشکار اولان هر کسک مراق و تفتیشنی جالب بولنان تدبیر مفروضلری ابدیاً مستور قالمق ، علی توالی الازمان هیچ بر سر رشته ظهور ایتمه مک تصور اولنه بیلیرمی ؟

الحاصل اول حضرتک یتیمکاری کبی امیلکاری ده امر ثابت و قضی ، قابل اعتناء اولمیان بر حقیقتدر . ممارضلرک خلافتنه دائر ادعای هذیان محموم نوعدن بشقه برشی اوله ماز .

بونکله برابر ولادت سنیه لرندن اعتباراً هیچ بر لحظه حایه سبجانیه ، وقایه صمدانیه دن محروم قالمامش ، حقلرنده الطاف و عنایات ربانیه توالی ایده کلشدر ، نصل که سورئ ضحاک حاوی اولدینی «الم یجذک یتیمأ فأوی . ووجدک ضالاً فهدی . ووجدک عائلاً فاغنی» آیات جلیله سنده بو احوال کنیدیسه تذکیر بیورلمشدر .

ایشته محضاً بو سایه ده انواع ضلال و اوهام ، فساد اخلاق اقوام ایله آلوده و بوتون حقائق علمییه پوشیده بولنان دور فترت و هنکام جاهلیتده ، همده بتپرستلک کبی امر باطله منهمک و خرافات محضیه معتقد و متمسک بر قوم و عشیرت ایچنده امرار حیات ایدن بر ذاتک بولندینی . محیطک تأثیرات سیئه سنه قابلمی مقتضای حال و عادت ایکن حالات شایعه و عادات قبیحه دن اول حضرتک ذات و صفاتنده ذره قدر ناچیز بر اثر کورونه مش ، نقایصدن معدود جزئی بر لکه ظهور ایتهمشدر . بلکه اهل و اقاربک بولندقلری سیره تماماً مخالف ، اولرک خط حرکتلرینه کلیاً مباین بر مسلک حکیمانه و مستقیمانه اتخاذ و التزام بیورهرق مبدأ طفولیتلری زمانندن اعتباراً وجدان پاکلرینی رهبر رشادت ایدمش ، فرد آفریده نک قول و فعلنه متابعت ایتهمشدر . دهامبدأ عمر لرنده و ثیلک مبعوضلری اولوب بر دفعه اولسون صنمه طابیدینی ، عموجه لرینه اشتراکله معبودات باطله احتفالاننده بولندینی کورلمش دکلدر . قوم و عشیرتی شرب خمر ایله سکران ، انغماس شهوات ایله مستغرق عصیان اولورلردی . کنیدیسی اولردن اوزا قلاشوب دائماً انکار قلبی اوزره بولنوردی ،

اولر عیث و بی فائده شیلرله اشتغال ، مسائل واهییه دن طولای بعضاً نأرئ حربی اشغال ایدرلردی . اول حضرت ایه اصلاً اشتراک ایتز ، اولرله برابر بولمازدی .

ارباب جدال و انکار براهین قاطعه نبوته قارشى باشقه دییه جک بوله مادقلرندن مکابره و ادیسه صابهرق قراءت و کتابتله اشتغال و بو واسطه ایله تحصیل کمال بیورمش اولملرینی ادعا ایتملر سنده بو ادعانک بطلانی وجوه آیه ایله ظاهر و آشکاردر :

(۱) آنفا افاده قلندینی اوزره غایت اندر کیمسلر بعدالاستثنا قوم و قیللری هپ امی ، قرائت و کتابتدن بی بهره اولدقلری امر محققدر . « هو الذی بعث فی الامیین رسولاً من انفسهم » نظم جلیلی ایلده ده اوزمان اعلان بیورلمشدر . کنیدیسنک یتیمایی و فقیر لکی ده بواعیاد عمومییه علاوه اولندینی حالده تعلم کتابت و قرآنیه داعی بر سبب کوستریله من . همشهریلری ایچنده اقل قلیل اولان اشخاصه منحصر ، اوزمان خلقجه زائد و غیر مشمر عد اولنان جهته صرف اوقات ایده جکنه کنیدیسی کبی عقل و کیاست صاحبی بر ذاتک تأمین معیشته چالشیمی دهام معقول دکلیدر ؟ ..

(۲) تعلیم قرائت و کتابت آز وقت ظرفنده الیه ایدیه من . منتظم بردار تحصیل بولنمیان زمان و مکانده ایسه دهام زیاده مشکل اولور . بو حالده بلا موجب اویله بر آرزوده بولمش اولسه لردی قاتلانجهنی زیاده مشقتدن باشقه اشتغاللری هر کسجه معلوم اولمق ، هیچ اولمازسه بر دفعه کورولمک ایجاب ایتزمیدی ؟ امیلکاری علی رؤس الاشهاد اعلان ایتدکاری حالده هیچ بر معارض ظهور ایتهمسی اشتغال مذکورک عدم وقوعنه دلیل قطعی اولمازمی ؟

[بو حقیقتک اعلانیه دائر « وما کنت تتلوا من قبله من کتاب ولا نخطه بيمينک اذا لارتاب المبطلون » نظم جلیلنده ارتیبانی مبطلینه تخصیص ایله امیلکک شرط اساسی نبوت اولمادینی ده افاده بیورلمشدر . معنای شریفی : حبیب اکرم ! قرآندن اول سن کتاب او قوماز ، الکلله یازی یازمازدک . بویه اولماسه یدک مبطللر دوچار ارتیب اولمغه یول بولورلردی . اما محق و منصف اولانلر بو حالده ده سنک رسالتنده تردد ایتزلردی . چونکه قرآن کریمه مأخذ اوله بیه جک بر کتابک اورته ده موجود اولمادینی هر کس بیلیر .]

(۳) کنیدیسه بویوله امک صرف ایتش بر کیمسه بولنسه یدی رسول اکرم حضرتلرینک اونی غایت محترم طوتهرق اصحاب کرامنه ترجیح ایتسی ، حتی او کیمسه نک بو خدمتله تشرف ایتدیکنی بعض اقرانیه اولسون سویله مسی امر طبعیدی . بویه بر معامله ویا محاوره وقوعی اثبات اولنمق قابیلدر ؟

(۴) کرک خانه سعادت لرنده ، کرک خارجه برشی یازمق ایچون کاغد و قلم تدارک ایتدکاری کورلمش دکلدر . حین تعلم لرنده مشاهده اولنمق احتمالی فرض اولنسه بیه بعد النبوه بعض شئونات مهمه ده یازاجنی شیلر - یازارکن اولماسه بیه یازدقدن صوکر اولسون - همه حال ولو مراق و تتبع ایدنلردن بر کیشی طرفندن مشاهده اولنمق لازم کلیدر . بویه بر مشاهده ادعاسنه دائر ولو روایت ضعیفه درمیان ایدن وارمیدر ؟

(۵) وقوعی فرض اولنان بویه بر تعلم اکر ایلورده دعوای

بر بیت ویاقصیده انشادی اوزرینه معاصرلری و جده کله رک رقص ایدرلر ، هورا تیرلردی . فقط کنیدیسی اصلا مشارکت بیورمازدی . بو حالدده شان والا وسیرت مبارک لری نه دن عبارتدی ؟ رسول اکرمک شان وسیرتاری ده پک عالی ایدی . دأب شریفلری جدیت واستقامت ، سحیة سذیهلری صدق وامانته ملازمت ایدی . بو سجایای کرانهالری دها ریعان شبابتلرنده معروف اولمغله بوتون قبائل آراسنده صادق وامین عنوانلرله ممتاز ایدی . مأکل ومناکج کبی امور طیبعه ده افراطپرورلکی یوق ایدی . مثلاً برکنج نه قدر مذهب ومنورالکر اولسه هوسات نفسانیه دن مجرد ایده من ، اول حضرت ایسه دوره شبابتلرینی یاشلی بر قادین ایله امرار ایتمش ، ایلاک زوجهلری جناب خدیجه ایله یکریمی سنه دن زیاده مدت برلکده یاشامش ، مشارالیهانک وفاته قدر بشقه قادین تزوج ایتمه مشدر . [صوکر اکی تزوجلری هب بر حکمت ومصاحبه مبنی وقوع بولدیغنی ایضاح ایده جکیز .]

قبل التزوج دخی کمال عفت وطهارت اوزره اولوب برکنج قادینه ابراز عشق ومحبت کبی منکراتدن برشی ارتکاب ایتدیکی یوقدر . افراد قیلهلری ایسه عشق زنان وابتلا شهنواده غلیان ایله غایت معروفلردر . نصل که قصائد مشهوره لری بوکا شهادت ایتکده در . علی الا کثر قصائد قدیمه عرب بلغانک « تشیب » دیکلری صنعت یعنی معشوقه نیک محاسن اوصافی ذکره مبادرت ایله بدأ اولدیغنی معلومدر .

(مابعدی وار) مناسترلی اسماعیل حق

عصر سورة جلیله سنک تفسیری

اللهه قارشلی اولان ایمانی ، فقط بزم شویان ایتدی کمز طرزده کی ایمانی غائب ایدن آدمک گرفتار اوله جنی خسرانک ال اوافق درکسی قدرت وعظمتی اکوانی محیط اولان قادر مطلقه کمال اعتماددن ایلری کلن قوه عزمدن محروم قالمسیدر ؛ محروم قاله جنی نعمتک ال خفیف درجه سی ده شدائده معروض اولدیغنی زمان روحک ال بیوک مدار استناددن جدا دوشمه سیدر ، مصاب اوله جنی خسرانک ال ناچیز مرتبه سی ایسه هوسات مشته آردنده متحیر قاله رق توجه ایتمه سی ایجاب ایدن وجهه کمالی کوستره جک هادیدن نا امید اولمی ، ایچندن چیقامیه جنی بر شهبستان خیرته دوشمسیدر .

آرتق هانکی محرومیت بوندن بیوک اوله بیلیر ؟ عین محرومیتدن امتلرده افراد کبی نصیبه دار اولور .

اعمال صالحه علی الا کثر ایمان صحیحه تابع اولور . بونکله برابر خلق ایچنده شوطنی ده بسلینلر وار که : ایمان افعاله تأثیری اولمبوب باطنده قالان بر خیالی ، بر ماهیت مجردیه افاده ایدر برکله در ؛ یاخود بر شخصک دیکرندن مدار تمیزی اولمق اوزره اتخا ایتمش اولدیغنی اعتقاددر ؛ بر مسلمک کنیدی سنک اهل توحیددن اولدیغنه ، حضرت

محمد (صلعم) ک امتندن بولدیغنه اعتقاد ایده رک ملل سائرده دن تمیز ایتمی کی . کذلک هر دینده بولتان انسانلرک اودیندن ظن ایتدکلری هر شیئه اعتقاد ایتکله برابر کنیدی لرینی اودینک مقتضای سنجه حرکته مجبور کورمه ملری کی . بویله بر ایمان صاحبی خسرا ندن قورتارماز . شبهه یوقدر که نجات ایچون عمل صالح لازمدر . اعمال صالحه یی ایسه یوقاریده اجمالاً بیان ایتدک . بو اعمالی ادا ایتیلره کرک دنیاده کرک آخرتده توجه ایده جک خسار قدر بیوک خسار اوله ماز . خسرا نه او معنای ویردکن صکره بالطبع اکلایشیلور که او ، ایمانی غائب ایدنلرک عمل صالحی ترک ایلینلرک کافه سنه شامل اوله جقدر ؛ ایستر بونلر کنیدی لرینه انبیاطرفدن تبلیغ واقع اولدیغنی حالدده کوستریلن طوغری یولدن صاپمش اولسونلر ؛ ایستر اهل فترت دینلن طاقدن بولسونلر ؛ یاخود بو کونه قدر هیچ بردعوته مظهر اولسونلر ، مساویدر . زیرا آیت کریمه ده کی خسر ، خسر آخرتله مقید اولدیغنی کی ، خسر آخرتده ابدیتله تحدید ایدیش دکل ؛ آیاتک صراحتندن شوچیقه یور که مؤمنلردن اولمایان ، یاخود اعمال صالحه ده بولنمایان خاسردر ، یعنی ضالالتده در ، یاخود حرمانه محکومدر .

بونک ایسه هانکی زمانده ، هانکی مکانه اولورسه اولسون ؛ هانکی حال اوزره بولنورسه بولسون ، بوتون صنوف بشره شامل اوله جغنده شبهه یوقدر .

سورة جلیله ده امک ، افرادک خسرا ندن نجاتی کافل اوله بیله جک ارکانک ایکسی ذکر اولندقدن صکره دیکر ایکی رکن دها وارد اولمشدر که بونلردن هربری افرادک تعاونیه تمام اوله بیلیر . فرد واحد ایچون مستقلاً اولنری ادا قابل دکدر . بویکی رکن ایسه تواصی بالحق ایله تواصی بالصبردر . زیرا تواصی آنجق متعدد اشخاص طرفندن اوله بیلور . او حالدده عددی نه قدر چوق اولورسه اولسون افراد امت ایچون هربری طانیدیغنی سائر افراده حق طلب والتزام ایله ، بوتون شئونده صبر و متاتی اختیار ایله وضیته بولندقه خسرا ندن نجات یوقدر . اگر شخص واحد بو وظیفه یی ادا ایدرده بشقه سنه وصیته بولنور ، لیکن دیکرلری اونک ایفا ایتدیکی بوفریضه دن کری طورور ایسه جمله سنه بهمه حال دنیاده خسرا ن کله جکدر . زیرا بر امتک قسم اعظمی حقندن ، حقه دعوتدن غافل اولور ؛ قبلرده کی سحیة صبر ومثانته ضعف طریان ایدرسه هیچ شبهه یوقدر که او امتک اوزرینه باطل مستولی اولور ؛ افرادک عزمی ضعیف دوشر ، حالی فنا لاشه رق نفسنی کریوه هلاک واضمحلاله دوشورمش اولور (واتقوا فتنه لاتصیین الذین ظلموا منکم خاصة) . لیکن آخرته کلنجه اوراده کی خسار یالکز فریضه وصیتی ادا ایتینه ، یاخود او وصیتی دیکلمینه قبول ایتینه عائد اولور . اگر او وصیتی ایفا ایدن آدم سوزینک مسموع اولمی ایچون محتاج اولدیغنی وسائلی الدما ایتزده مخاطبک عدم قبولی کنیدی سنک نصیحت خصوصنده اتخا ایتدیکی طریقندن ایلری کلیرسه ، یعنی انصایحی بشقه بر یولده ادا ایتدیکی تقدیرده قبولی مأمول اولورسه ، اوزمان آخرتده کی خسار دن کذلک اونک ده حصه دار اولمی لازمکلیر .